

1. Означення множини: відкритої, замкненої, зв'язної, області.

Множину D в R^n називають:

- а) *відкритою*, якщо кожна точка цієї множини міститься в D разом з деякою кулею з центром в цій точці;
- б) *замкненою*, якщо вона містить всі свої межові точки, тобто $\partial D \subset D$;
- в) *зв'язною*, якщо кожні її дві точки можна сполучити ламаною, яка повністю лежить в D ;
- г) *область* - це відкрита і зв'язна множина в просторі R^n

2. Означення просторів: неперервних функцій, неперервно диференційовних функцій.

- 1) якщо $M \subset R^n$, то $C(M) = \{u: M \rightarrow R | \forall x_0 \in M \lim_{M \ni x \rightarrow x_0} u(x) = u(x_0)\}$
- 2) якщо $M \in N$, то $C^m(<a, b>)$

3. Що таке ліво- та правостороння похідна?

Якщо існує скінченна границя $\lim_{\Delta x \rightarrow +0} \frac{f(x_0 + \Delta x) - f(x_0)}{\Delta x}$, то цю границю називають правосторонньою похідною функції $y = f(x)$ у точці x_0 і позначають $f'_+(x_0)$. (Лівостороння прямує до -0).

4. Яка заміна змінних на площині називається не виродженою?

$\xi = \xi(x, y), \eta = \eta(x, y)$ є не виродженою $\Rightarrow \frac{D(\xi, \eta)}{D(x, y)} = \text{визначник} |\xi'_x \xi'_y; \eta'_x \eta'_y| \neq 0$ в D

5. Означення того, що функція задовольняє умову Ліпшиця.

$f: D \rightarrow R$ задовольняє в D ум. Ліпшиця змінною y , якщо існує таке число $L > 0$, що для всіх $(x, y_1), (x, y_2) \in D$ виконується нерівність $|f(x, y_1) - f(x, y_2)| \leq L|y_1 - y_2|$

6. Теорема про достатні умови того, що функція задовольняє умову Ліпшиця.

Якщо функція $f(x, y)$ у випуклій області G має обмежену часткову похідну по y , то $f \in Lip_y(G)$.

Деякі загальні питання теорії диференціальних рівнянь

7. Означення диференціального рівняння порядку n .

Співвідношення вигляду $G(x, y(x), y'(x), y''(x), \dots, y^{(n)}(x)) = 0$ між незалежною змінною x , невідомою функцією $y(x)$ та її похідними до порядку n включно, називається *звичайним диференціальним рівнянням n -го порядку*, якщо похідна $y^{(n)}$ дійсно є в рівнянні.

8. Вигляд диференціального рівняння першого порядку в нормальній формі.

Рівняння $y' = f(x, y)$ називається *диференціальним рівнянням 1-го порядку в нормальній формі*.

9. Що таке розв'язок диференціального рівняння першого порядку в нормальній формі?

Нехай D - множина з R^2 . Функція $y = \varphi(x)$, $x \in <a, b>$ називається *розв'язком диф. рів. 1-го порядку в нормальній формі* на проміжку $<a, b>$ якщо:

- 1) $\varphi \in C^1(<a, b>)$;
- 2) $\forall x \in <a, b>: (x, \varphi(x)) \in D$;
- 3) $\forall x \in <a, b>: \varphi'(x) = f(x, \varphi(x))$;

10. Вигляд диференціального рівняння першого порядку в симетричній формі.

Вираз $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$ називається *диф. рів. 1-го порядку в симетричній формі*.

11. Що таке розв'язок диференціального рівняння першого порядку в симетричній формі?

Функція $y = \varphi(x)$, $x \in <a, b>$ називається *розв'язком диф. рів. 1-го порядку в симетричній формі* на проміжку $<a, b>$ якщо:

- 1) $\varphi \in C^1(<a, b>)$;
- 2) $\forall y \in <a, b>: (\varphi(x), y) \in D$;
- 3) $\forall y \in <a, b>: M(\varphi(x), y)\varphi'(y)dy + N(\varphi(y), y)dy = 0$.

12. Означення загального розв'язку диференціального рівняння першого порядку.

Однопараметричну сім'ю функцій $y = \varphi(x, C)$, $x \in I_C$; де параметр C пробігає деяку множину $P \subset R$, називаємо *загальним розв'язком ДР*, якщо

- 1) для всіх $C \in P$ функція φ є розв'язком ДР на I_C

2) для кожного розв'язку z ДР існують такі $C_0 \in \mathbb{R}$ та $I_{C_0} \subset \mathbb{R}$,
що $z(x) \equiv \varphi(x, C_0)$ для всіх $x \in I_{C_0}$.

13. Що таке інтеграл диференціального рівняння першого порядку?

Функцію $U = U(x, y)$ з області визначення $\Omega \subset \mathbb{R}^2$ та множиною значень $R \subset \mathbb{R}^1$ називаємо *інтегралом диф. рів.* $y' = f(x, y)$ чи $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$, якщо: 1) $\Omega \subset D$; 2) $\forall C \in R$ рівність $U(x, y) = C$ неявно задає розв'язок $y = \varphi(x)$ на деякому інтервалі $I \subset \mathbb{R}^1$.

14. Означення загального інтегралу диференціального рівняння першого порядку.

Запис вигляду $U(x, y) = C$ називається загальним інтегралом ДР.

15. Що таке поле напрямків диференціального рівняння першого порядку в нормальній формі?

Нехай $D \subset \mathbb{R}^2$ - область, $f: D \rightarrow \mathbb{R}$ - деяка функція. Візьмемо $y' = f(x, y)$. В кожній точці $(x, y) \in D$ побудуємо вектор, нахилений під кутом ψ до осі OX , де $\tan \psi = f(x, y)$. Сукупність таких векторів називається *полем напрямків диф. рів.* $y' = f(x, y)$.

16. Що таке поле напрямків диференціального рівняння першого порядку в симетричній формі?

Нехай $M, N \in C(D)$. У кожній точці $(x, y) \in D$ побудуємо вектор, нахилений під кутом ψ до осі OX , де $\tan \psi = -\frac{M(x, y)}{N(x, y)}$ якщо $N(x, y) \neq 0$, і вертикальний вектор, якщо $N(x, y) = 0$.

Сукупність таких векторів назвемо полем напрямків рівняння $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$

17. Що таке інтегральна крива диференціального рівняння першого порядку?

Крива q , яка в кожній своїй точці дотикається до відповідного вектора поля напрямків називається інтегральною кривою рівняння $y' = f(x, y)$.

Інтегровні типи звичайних диференціальних рівнянь

18. Вигляд рівняння на відшукування первісної.

$f: (a, b) \rightarrow \mathbb{R}^1; y' = f(x)$

19. Теорема про вигляд загального розв'язку рівняння на відшукування первісної.

Якщо $f \in C((a, b))$, то ф-ла $y = \int_{x_0}^x f(\xi) d\xi + C$

визначає загальний р-ок р-ня $y' = f(x)$

20. Означення рівняння з відокремленими змінними.

Рівняння: $K(x)dx + L(y)dy = 0$; де $K: (a, b) \rightarrow \mathbb{R}^1, L: (\alpha, \beta) \rightarrow \mathbb{R}^1$ називається диф. рівнянням з відокремленими змінними

21. Теорема про вигляд загального інтегралу рівняння з відокремленими змінними.

Якщо $K \in C((a, b)), L \in C((\alpha, \beta))$, то формула

$$\int_{x_0}^x K(\xi) d\xi + \int_{y_0}^y L(\eta) d\eta = C$$

де $x_0 \in (a, b), y_0 \in (\alpha, \beta)$, а C - довільна стала, задає загальний інтеграл рівняння.

22. Означення рівняння з відокремлюваними змінними.

Рівняння, яке можна записати у вигляді:

$y' = f(x)g(y)$, де $x \in (a, b)$, або

$M_1(x)M_2(y)dx + N_1(x)N_2(y)dy = 0$, де $x \in (a, b)$ та $y \in (\alpha, \beta)$, називається рівнянням з відокремлюваними змінними (відповідно в нормальній та симетричній формі).

23. Які рівняння зводяться до рівнянь з відокремлюваними змінними?

1) $y' = f(ax + by + c)$

2) $y' = f\left(\frac{y}{x}\right)$

24. Означення однорідної функції виміру k .

Функція $G = G(x, y)$ називається однорідною функцією виміру $k \in \mathbb{R}$, якщо

$G(tx, ty) = t^k G(x, y)$ для всіх $t > 0$.

25. Означення однорідного рівняння.

Диференціальне рівняння називається однорідним рівнянням, якщо його можна перетворити до вигляду $y' = f(\frac{y}{x})$.

26. Вигляд рівняння, права частина якого є функцією від дробово-лінійного виразу.

$$y' = f((a_1x + b_1y + c_1)/(a_2x + b_2y + c_2))$$

27. Означення узагальнено однорідного рівняння.

Д.р. $y' = f(x, y)$ чи $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$ називається узагальнено однорідним диф. р-ням, якщо заміна $y(x) \sim z(x)$, де $y = z^\alpha$, при деякому $\alpha \neq 0, 1$ зводить це р-ня до однорідного.

28. Означення рівняння в повних диференціалах.

Р-ня вигляду $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$, називається р-ням в повних диференціалах, якщо існує така функція $u(x, y)$, що $du(x, y) = M(x, y)dx + N(x, y)dy$

29. Теорема про необхідні та достатні умови того, що рівняння є рівнянням в повних диференціалах.

Нехай $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid a < x < b, \alpha < y < \beta\}$, $M, N, \frac{\partial M}{\partial y}, \frac{\partial N}{\partial x} \in C(D)$, $|M| + |N| > 0$ в D . Тоді р-ня $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$, $(x, y) \in D$ є р-ням в повних диференціалах тоді і тільки тоді коли виконується умова $\frac{\partial M}{\partial y} = \frac{\partial N}{\partial x}$

30. Що таке інтегрувальний множник?

Функція $\mu = \mu(x, y)$, $(x, y) \in D$, називається інтегрувальним множником для рівняння $M(x, y)dx + N(x, y)dy = 0$, якщо $\mu \neq 0$ і рівняння $\mu(x, y)M(x, y)dx + \mu(x, y)N(x, y)dy = 0$ є рівнянням в повних диференціалах.

32. Означення лінійного рівняння першого порядку

Д.р. назив лінійним диференціальним рівнянням першого порядку, якщо його можна записати у вигляді $y' = a(x)y + b(x)$

34. Вигляд рівняння Бернуллі

Диференціальне рівняння називається рівнянням Бернуллі, якщо його можна записати у вигляді $y' = a(x)y + b(x)y^{-\alpha}$, де $\alpha \in \mathbb{R} \setminus \{0; 1\}$.

35. Сформулюйте закон Мальтуса

Нехай $u = u(t)$ -чисельність популяції. Функція u задовільняє закон Мальтуса $u' = \varepsilon u$, де $\varepsilon = \varepsilon(u, t)$ -істинна швидкість збільшення чисельності популяції.

36. Вигляд рівняння Фархюльста

Диференціальне рівняння вигляду $u' = \kappa u - \frac{\kappa}{\kappa} u^2$, називається рівнянням Фархюльста

38. Вигляд рівняння балансу доходу економіки.

$Y' = \frac{1-a(t)}{K(t)} Y - \frac{b(t)-E(t)}{K(t)}$, де $Y(t)$ — національний дохід, $E(t)$ — державні витрати, $K(t)$ — норма акселерації, $a(t)$ — коефіцієнт схильності до споживання ($0 < a(t) < 1$), а $b(t)$ — автономне (скінченне) споживання.

41. Зв'язок між струмом і напругою реохорда, котушки і конденсатора.

Реохорд (металева струна) служить для зміни опору, тобто, для обмеження струму. Зв'язок між I та U : $U_{\alpha\beta}(t) = R_{\alpha\beta} I_{\alpha\beta}(t)$, де $R_{\alpha\beta} = R_{\beta\alpha} > 0$ - стала (опір реохорда).

Котушка - додатковий опір: $U_{\alpha\beta}(t) = L_{\alpha\beta} \frac{d}{dt} I_{\alpha\beta}(t)$, де $L_{\alpha\beta} = L_{\beta\alpha} > 0$ - стала (індуктивність котушки)

Конденсатор (дві пластини) - це прилад для накопичення електричного заряду. $I_{\alpha\beta}(t) = C_{\alpha\beta} \frac{d}{dt} U_{\alpha\beta}(t)$, де $C_{\alpha\beta} = C_{\beta\alpha} > 0$ - стала (ємність конденсатора).

Інтегральні рівняння Вольтерра

43. Означення інтегрального рівняння Вольтера

Співвідношення вигляду $y = y_0 + \int_{x_0}^x f(t, y(t)) dt$ яке зв'язує незалежну змінну x , невідому функцію $y(x)$ та інтеграл від якогось виразу називають рівнянням Вольтера 2-го роду.

44. Що таке розв'язок інтегрального рівняння Вольтера.

$y = \varphi(x)$ називається розв'язком інтегрального рівняння Вольтера на $\langle a, b \rangle$, якщо:

1) $x_0 \in \langle a, b \rangle$; 2) $\forall x \in \langle a, b \rangle: (x, \varphi(x)) \in D$; 3) $\varphi \in C(\langle a, b \rangle)$; 4) $\forall x \in \langle a, b \rangle: \varphi(x) = y_0 + \int_{x_0}^x f(t, \varphi(t)) dt$

45. Теорема Пікара для інтегральних рівнянь.

Якщо $f \in C(D) \cap Lip_y(D)$, то інтегральне рівняння Вольтера $\forall (x_0, y_0) \in D$ має єдиний розв'язок визначений на проміжку $[x_0 - h, x_0 + h]$, $h > 0$.

46. Формула послідовних наближень розв'язку інтегрального рівняння Вольтера.

$\varphi_0(x) = y_0$;

$$\varphi_n(x) = y_0 + \int_{x_0}^x f(t) \varphi_{n-1}(t) dt, \quad n \in \mathbb{N}$$

Задача Коші для звичайного диференціального рівняння першого порядку, розв'язаного стосовно похідної

47. Як ставиться задача Коші для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі?

Нехай $D \subset \mathbb{R}^2, (x_0, y_0) \in D, f: D \rightarrow \mathbb{R}$. Задача Коші:

$$y' = f(x, y),$$

$$y(x_0) = y_0$$

48. Що таке розв'язок задачі Коші для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі?

Функція $y = \varphi(x)$ наз. розв'язком задачі Коші на проміжку $\langle a, b \rangle$, якщо:

1) $x \in \langle a, b \rangle$;

2) $\varphi \in C^1(\langle a, b \rangle)$;

3) $\forall x \in \langle a, b \rangle: (x, \varphi(x)) \in D$;

4) $\forall x \in \langle a, b \rangle: \varphi'(x) = f(x, \varphi(x))$;

5) $\varphi(x_0) = y_0$;

49. Лема про зв'язок інтегрального рівняння та задачі Коші для диференціального рівняння.

Якщо $f \in C(D)$, то задача Коші $y' = f(x, y), y(x_0) = y_0$ є еквівалентною до інтегрального рівняння

$$y(x) = y_0 + \int_{x_0}^x f(t, y(t)) dt, x \in \langle a, b \rangle.$$

50. Теорема Пікара для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі.

Якщо $f \in C(D) \cap Lip_y(D)$ то $\forall (x_0, y_0) \in D$ з. Коші має єдиний розв'язок визначений на деякому

$I_h = [x_0 - h, x_0 + h]$ де $h > 0$.

51. Теорема Пеано для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі.

Якщо $f \in C(\Pi_{a,b}(x_0, y_0))$, то задачі Коші $y' = f(x, y), y(x_0) = y_0$ має р-ок визначений на $I_h = [x_0 -$

$h, x_0 + h]$, де $h = \min\{a, \frac{b}{M}\}$, $M = \max_{(x,y) \in \Pi_{a,b}(x_0, y_0)} |f(x,y)|$ для $(x, y) \in \Pi_{a,b}(x_0, y_0)$

52. Що таке відрізок Пеано?

Відрізок $I_h = [x_0 - h, x_0 + h]$, де $h = \min\{a, \frac{b}{M}\}$, $M = \max_{(x,y) \in \Pi_{a,b}(x_0, y_0)} |f(x,y)|$ для $(x, y) \in \Pi_{a,b}(x_0, y_0)$ називається

відрізком Пеано для задачі Коші $y' = f(x, y), y(x_0) = y_0$.

53. Лема Гронуолла-Беллмана.

Нехай $u \in C([a, b])$, $x_0 \in [a, b]$, $C, L \geq 0$ - сталі. Якщо $\forall x \in [a, b]$ виконується нерівність

$$|u(x)| \leq C + L \int_{x_0}^x |u(\xi)| d\xi \quad \text{то} \quad \forall x \in [a, b]: |u(x)| \leq C * e^{L|x-x_0|}$$

54. Теорема єдиності розв'язку задачі Коші для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі.

Якщо $f \in C(D) \cap Lip_y(D)$, то задача Коші ($y' = f(x, y), y(x_0) = y_0$) не може мати на $\langle a, b \rangle$ більше одного розв'язку.

55. Означення продовження розв'язку задачі Коші для диференціального рівняння.

Якщо $y = \varphi(x)$ - розв'язок задачі Коші на $\langle a, b \rangle$, а $y = \psi(x)$ - розв'язок задачі на $x \in \langle a, b + \varepsilon \rangle$ і, крім того,

1) $\varepsilon > 0$;

2) $\forall x \in \langle a, b \rangle: \varphi(x) = \psi(x)$,

то ψ називається продовженням розв'язку φ вправо.

56. Означення непродовжувального розв'язку задачі Коші для диференціального рівняння.

Функція $y = \varphi(x)$ називається непродовжувальним розв'язком задачі Коші, якщо φ не можна продовжити ні вліво, ні вправо.

57. Теорема про продовження розв'язку задачі Коші для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі.

Якщо $f \in C(D)$, то $\forall (x_0, y_0) \in D$ р-ок φ задачі Коші $y' = f(x, y), y(x_0) = y_0$ можна продовжити на інтервал (ξ, η) , який: 1) $\lim_{x \rightarrow \eta-0} |\varphi(x)| = +\infty$ або 2) $\lim_{x \rightarrow \eta-0} \text{dist}(\varphi(x), \partial D) = 0$, ∂D -межа області D . Аналогічні співвідношення при $x \rightarrow \xi + 0$ виконуються і для точки ξ .

58. Теорема про існування непродовжувального розв'язку задачі Коші для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі.

Якщо $f \in C(D)$, то для кожної точки $(x_0, y_0) \in D$ існує непродовжувальний розв'язок задачі Коші.

59. Теорема про єдиність непродовжувального розв'язку задачі Коші для диференціального рівняння 1-го порядку в нормальній формі.

Якщо $f \in C(D) \cap Lip_y(D)$, то задача Коші має єдиний непродовжувальний розв'язок.

Неявні диференціальні рівняння першого порядку

60. Що таке неявне диференціальне рівняння 1-го порядку?

Диференціальне рівняння вигляду $F(x, y, y') = 0$, $F \in C(G, G \subset \mathbb{R}^3)$ називається неявним д.р.

61. Означення розв'язку неявного диференціального рівняння 1-го порядку?

Функція $y = \varphi(x)$ називається розв'язком неявного д.р. $F(x, y, y') = 0$, $F \in C(G, G \subset \mathbb{R}^3)$ якщо

1) $\varphi \in C^1(\langle a, b \rangle)$;

2) $\forall x \in \langle a, b \rangle: (x, \varphi(x), \varphi'(x)) \in G$;

3) $\forall x \in \langle a, b \rangle: F(x, \varphi(x), \varphi'(x)) = 0$.

62. Як ставиться задача Коші для неявного диф. рівняння 1-го порядку?

Для задачі Коші потрібно задавати такі умови: $y(x_0) = y_0, y'(x_0) = y_1$, також має виконуватися рівність $F(x_0, y_0, y_1) = 0$.

63. Теорема існування та єдиності розв'язку задачі Коші для неявного диф. рівняння 1-го порядку?

Нехай $(x_0, y_0, y_1) \in G, F \in C(G)$ і виконуються умови:

1) $F(x_0, y_0, y_1) = 0$,

2) F'_y, F'_{y_1} - неперервні функції в деякому околі точки (x_0, y_0, y_1) ;

3) $F'_{y_1}(x_0, y_0, y_1) \neq 0$,

то задача Коші має єдиний розв'язок $y = \varphi(x)$, визначений на інтервалі $I_h = [x_0 - h, x_0 + h]$ де $h > 0$

64. Що таке звичайні точки неявного диференціального рівняння 1-ого порядку?

Точки (x_0, y_0) в яких існує єдиний розв'язок задачі Коші для $F(x, y, y')=0$, називаються звичайними точками цього рівняння.

65. Що таке особливі точки неявного диференціального рівняння 1-го порядку?

Точки площини xOy , в яких порушується єдиність розв'язку задачі Коші.

66. Що таке особлива інтегральна крива неявного диференціального рівняння 1-го порядку?

Особлива інтегральна крива - це крива утворена з особливих точок.

67. Що таке особливий розв'язок неявного диференціального рівняння 1-го порядку?

Розв'язок неявного ДР $F(x, y, y') = 0$, який в кожній своїй точці дотикається до графіка якогось іншого розв'язку цього ж рівняння називається *особливим розв'язком*.

68. Як знайти дискримінантні криві неявного диференціального рівняння 1-го порядку?

$\{F(x, y, y') = 0; F_{y'}(x, y, y') = 0.\}$ Щоб знайти криві, потрібно знайти з 1-го рівняння системи y' і підставити у 2-ге рівняння цієї системи. Якщо отримана рівність задає на площині xOy якусь криву, то ця крива називається *дискримінантною кривою* рівняння $F(x, y, y') = 0$; вона підозріла на особливий розв'язок.

69. Загальний вигляд рівняння Лагранжа. У чому полягає особливість цього рівняння?

$y = x\varphi(y') + \psi(y')$. Особливість: розв'язуючи це рівняння за допомогою методу введення параметра, всередині отримаємо просте лінійне рівняння.

70. Загальний вигляд рівняння Клеро. У чому полягає особливість цього рівняння?

$y = xy' + \psi(y')$. Особливість: розв'язуючи це рівняння за допомогою методу введення параметра, всередині отримаємо просте лінійне рівняння.